

Història de la lingüística

Xavier Laborda
Filologia - Universitat de Barcelona

BIBLIOGRAFIA COMPLEMENTÀRIA SOBRE HISTÒRIA DE LA LINGÜÍSTICA

El cicle de formació historiogràfica es completa, per una banda, amb una bibliografia de ampliació de coneixements sobre historiografia lingüística i, per l'altra, amb l'assignatura *Retòrica*. També s'estudia alguns aspectes historiogràfics en l'assignatura de *Pragmàtica*.

Bibliografia bàsica

Manuels de curs:

- H. ARENS, comp. (1969), *La lingüística*, Madrid, Gredos, 2 vols.
R. H. ROBINS (1967): *Breve historia de la lingüística*, Madrid, Cátedra, 2000.
T. E. SEBEEK (1975): *Current Trends in Linguistics, The Hague, Mouton, Vol. 13*.
J. TUSON (1982): *Aproximación a la historia de la lingüística*, Barcelona, Teide.
S. SERRANO (1983 i 1993): *Comunicació, societat i llenguatge*, Barcelona, Empúries.
B. MALMBERG (1991): *Histoire de la linguistique*, Paris, PUF.
S. AROUX, ed. (1992): *Histoire des idées linguistiques*, Liège, Margada Editeur, 2 vols.
K. KOERNER (1995): *Concise History of the Language Sciences*, Oxford, Pergamon.

Obres de consulta:

- ARISTÒTIL (350-335 aC): *Retòrica*, Centro de Estudios Constitucionales, 1990.
R. BARTHES (1985): *La aventura semiológica*, Barcelona, Paidós, 1990.
N. CHOMSKY (1966): *La lingüística cartesiana*, Madrid, Gredos, 1972.
CICERÓ (46 aC): *El orador*, Madrid, Alianza, 1991.
R. DONZÉ (1970): *La gramática general y razonada de Port-Royal*, Buenos Aires, Eudeba.
M. FOUCAULT (1970): *El orden del discurso*, Barcelona, Tusquets, 1973, 1987 (ed. en català, *L'ordre del discurs i altres escrits*, Barcelona, Laia, 1982.).
H.-G. GADAMER (sd, [1958?]): *El problema de la conciencia histórica*, Madrid, Tecnos, 1993.
X. LABORDA (1999): "Notes sobre la historiografia lingüística. Teoria de la història com a novel·la verídica", a *Homenatge a Jesús Tuson*, Barcelona, Editorial Empúries, 1999, p. 161-181.
— (1993): *De retòrica. La comunicació persuasiva*, Barcelona, Barcanova.
E. LLEDÓ (1991): *El silencio de la escritura*, Madrid, Austral, 1998.
— (1978): *Lenguaje e historia*, Barcelona, Ariel.
E. MORADIELLOS (1994): *El oficio del historiador*, Siglo XXI.
PARRET, ed. (1976): *History of linguistic thought and contemporary linguistics*, Gruyter.
O. REBOUL (1984): *La rhétorique*, Paris, Presses Universitaires de France.

M. T. VARRÓ (45 aC): *De lingua latina*, Barcelona, Anthropos-Mec, 1990.

Bibliografia complementària

Lectures especialment recomanables:

- R. BARTHES (1970): “La retórica antigua”, a Barthes, *La aventura semiológica*, Barcelona, Paidós, 1990, p. 85-160.
M. FOUCAULT (sa): *Microfísica del poder*, Madrid, La Piqueta, 1992.
U. ECO (1993): *La busca de la lengua perfecta*, Barcelona, Crítica, 1994.
S. FISH (1989): *Práctica sin teoría*, Barcelona, Destino, 1992; cap. 7, “Retórica”, p. 257-303.

Lectures d'ampliació de coneixements:

- J. BRUNER (1990): *Actos de significado*, Madrid, Alianza, 1991.
E. CASSIRER (1923): *Filosofía de las formas simbólicas*, México, FCE, 1971.
F. DESBORDES (sa): *Concepciones sobre la escritura en al Antigüedad Romana*, Gedisa, 1995.
ESCAVY, TERRÉS, ROLDÁN, eds. (1994): *Actas del congreso internacional de historiografía lingüística. Nebrija V centenario: 1492-1992*, Universidad de Murcia, 3 vols.
H. GADAMER (1960): *Verdad y método*, Salamanca, Ed. Sígueme, 1991.
K. KOERNER (1989): *Practicing linguistic historiography*, Amsterdam, John Benjamins.
X. LABORDA (1978): *La gramática de Port-Royal: fuentes, contenido e interpretación*, Universitat de Barcelona, Tesi de llicenciatura.
— (1981): *Racionalismo y empirismo en la lingüística del siglo XVII (Port-Royal y Wilkins)*, Universitat de Barcelona, Tesi doctoral.
— (1994): “Paradojas procedimentales y declarativas de la historiografía”, a Escavy, Terrés, Roldán, eds. (1994): *Congreso internacional de historiografía*, vol. III, p. 321-334.
— (1996): “Cartografía barroca y retórica del discurso”, a Fernández Prat, ed., *Teoría/Crítica, Ciencias del lenguaje y de las lenguas naturales*, núm. 3, Madrid, ed. Verbum.
E. LLEDÓ (1994): *Días y libros*, Valladolid, Junta de Castilla y León.
— (1992): *El surco del tiempo*, Madrid, Crítica.
J. LOZANO (1987): *El discurso histórico*, Madrid, Alianza.
G. A. PADLEY (1976): *Grammatical Theory in Western Europe 1500-1700*, Cambridge Univ. Press.
H. PARRET, ed. (1976): *History of linguistic thought and contemporary linguistics*, W. de Gruyter.
C. RAMA (sd): *La historiografía como conciencia histórica*, Barcelona, Montesinos.
R. RORTY (1979): *La filosofía y el espejo de la naturaleza*, Madrid, Cátedra, 1989.

Continguts complementaris d'historiografia

El guió d'ampliació de coneixements sobre el programa historiogràfic consta de quatre apartats.

1. *Discurs narratiu i saber*

Estatut científic de la història. Humanitats enfront de ciències positives. La ciència com a retòrica. Enunciació, enunciat i significació. Model negatiu: cronologia, precursors, atzars.

2. *Historiografia*

La història de la història. Cinc maneres d'entendre el concepte d'història. Foucault: discontinuïtats. Gadamer, Lledó: interpretació. Rorty, Fish: textualisme i gèneres. Orígens de la historiografia: mite, prosa i *lógos*.

3. *Elements d'historiografia lingüística*

Swiggers: coneixements, perspectives, teories. Koerner: models pendular, espiral i de paradigmes. Cassirer: la filosofia del llenguatge. Mort de l'autor i tasca del lector. Ensenyament i investigació-acció.

4. *Anàlisis historiogràfiques*

Discontinuitat i enunciats retòric i hermenèutic. Causes i efectes de l'universalisme lingüístic. Història del saber i perspectiva retòrica. Horitzó històric i interpretació.